

	Postadress	Besöksadress/Reg.office		Telefon	Telefax
Organisationsnummer	Bankgiro				
212000-0290	Box 66 233-1361	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	
V.A.T. No	Fakturaadress	742 21Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	
SE212000029001	Box 106	www.osthammar.se	E-post		
	742 21 Östhammar		kommunen@osthammar.se		

Etapp 1 - Grisslehamn till Trästabron

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingaleden-grisslehamn-till-traestabron/25532970/>

Kommunikationsmiljö och sommarnöjesmiljö som uppstod kring den 1754 från Gamla Grisslehamn hitflyttade poststationen för postföringen till Åland och Finland. Efter 1809 blev orten gränspost mot Finland och vid början av 1900-talet utvecklades den till en rekreationsort.

Posthuset från 1756, vilket också var avsett som värdshus. Kasernbyggnaden, tullmästarbostaden, tullvaktarstugan och annat som hör samman med gränsposteringen. Hamnen, fiskebodarna, den relativt glest utspridda bebyggelsen samt pensionat och sommarvillor.

I området ingår även Albert Engströms ateljé från 1906.

Grisslehamns kapell

I den lilla kustbyn vid Ålandshav ligger kapellet nära både fiskeläger och Albert Engströms ateljé. Grisslehamns kapell kunde byggas tack vare ett lokalt engagemang, som kanaliserades i en kapellförening. Kapellet invigdes 1909. Numera tillhör det Vaddö och Björkö-Arholma församling

Etapp 2 - Trästabron till Häverö kyrka

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingaleden-traestabron-till-haeveroe-kyrka/25541975/>

Dalgångsbygd med miljön kring Häverö medeltida kyrka

Äldre bebyggelsestruktur i ett småkuperat Roslagslandskap. (Fornlämningsmiljö). Den uppodlade dalgången med fornlämnningar, äldre vägsträckningar, byar

och gårdar, bl.a. Kimmene, Göringe och Buska med huvudbyggnad, ekonomi-
byggnader, statarstuga och allé.

Häverö kyrka är en mycket vacker medeltida stenkyrka från 1300-talet, belägen i Häverö några km öster om Hallstavik. Kyrkan är täckt på väggar och tak av målningar från 1500-talets början, målade av lärjungar till Albertus Pictor. Altarskåpet är gjort i Antwerpen i början av 1500-talet. Dopfunten är från 1200-talet.

Etapp 3 - Häverö kyrka till Häverödal

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingledden-haeveroe-kyrka-till-haeve-roedal/25541995/>

Hallstavik – i närheten av Häverödal

Brukssamhälle och industrisamhälle med omfattande bostadsområden, med ursprung i Hallsta pappersbruk planlagt 1913 av Holmens Bruk i Norrköping, som speglar utvecklingen inom planering och byggande under 1900-talets början och första hälft samt levnadsförhållanden och social skiktning i ett samhälle i brukstraditionens efterföljd. (Egnahem).

Spår av järnvägen, vägsträckningar och bebyggelse från det äldre samhället, före etableringen av pappersbruket. Det i omgångar utbyggda planmönstret, dess oregelbundna, terränganpassade utformning, kvarters- och tomtfigurer och inplacering av bebyggelsen. En- och tvåfamiljshus med uthus samt flerlägenhetslängor, det s.k. Ungkarlshotellet, mäss och ingenjörsvillor från det första anläggningsskedet och fortsatta utvidgningar mot söder och norr. Egnahemsområden,

ingenjör- och tjänstemannavillor och den lite avskilda disponentbostaden. Offentliga byggnader som skolor och Hallstaviks kyrka, invigd 1933. Fabriksbyggnader, produktionsanläggningar, hamn.

Hallstaviks kyrka invigdes 1933 av ärkebiskop Erling Eidem. Det är en långhuskyrka byggd i tegel efter medeltida modell. Vid dopfunten finns en glasmålning som föreställer jungfru Maria. Gunnar Torhamn har målat altartavlan som föreställer Jesus och hans apostlar. Klockstapeln är en kopia av Gunillaklockan i Uppsala.

Etapp 4 - Häverödal till Sanda

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingaleden-haeveroedal-till-sanda/25542011/>

Etapp 5 - Sanda till Harg

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingaleden-sanda-till-harg/25542043/>

Hargs bruk (Hargs sn)

Arkitektur- och teknikhistoriskt intressant bruksmiljö med bebyggelse från 1700- och 1800-talen samt hamnplats.

Bruksbebyggelse med bostäder utmed två bruksgator, smedjor, dammar, herrgård med trädgård och park, jordbruksbyggnader och torpbebyggelse samt utskeppningshamn med järnbod. Lämningar efter kopparhytta, tegel- och kalkbruk samt gruvhål.

I området ingår även järnåldersgravfält längs åschrön, runsten och medeltida kyrka.

Hargs kyrka är av gråsten, samt polygonal kordel och täcks av ett mansardtak. Kalkmålningar, som är från 1514. Kyrkans äldsta inventarium är ett triumfkrucifix från 1300-talet. Madonnaskåp från 1400-talet Altaruppsats och predikstol från 1752.

Hargstenen – en av de första avbildningar av en kyrkobyggnad

”Gudlev och Sigvid, Adulfs arvingar, lät hugga stenen efter sin fader Sigborg, hans moder”

På runstenen finns en klockstapel och ett klocktorn avbildat. Ristningen är **en av de allra första avbildningarna av en kyrklig byggnad**. Stenen är av gnejsgranit och är uppförd i under första hälften av 1100-talet

Etapp 6 - Harg till Gimo

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingaleden-harg-till-gimo/25542045/>

Bygden norr om Hökhuvuds kyrka (Gimo)

Odlingslandskap i småbruten randbygd med en sedan århundranden bevarad bebyggelsestruktur.

Gravfält från yngre järnåldern, runristningar, småskaligt odlingslandskap med medeltida karaktär innehållande små åkrar, betesmarker, stenhägnader och ovanligt välbevarad bybebyggelse från 1700- och 1800-talen samt vägnät med förhistoriskt ursprung.

I området ingår även gruvmiljöer från silverbrytning under 1500-talet samt järnmalsbrytning under 1700-och 1800-talen

Gimo bruk (Hökhuvuds och Skäfthammars sn)

Anlades i början av 1600-talet som kronobruk under Österbybruk. Här finns vagnstallar, flera kolhus och ett stort sädesmagasin. Herrgården med tillhörande park och orangeri är en magnifik gustaviansk anläggning

Arkitekturhistoriskt intressant bruksmiljö med bebyggelse från 1700- och 1800-talen.

Stor bruksherrgård från 1700-talet med park och trädgård, rätvinklig plan med bostäder, kolhus, magasinsbyggnader och förvaltarbostad samt bruksdammar och lämningar av järnbruket

Skäfthammars kyrka i Gimo

Skärfthammars kyrka är av gråsten, långhus med rundbågiga fönster och sadeltak. Rikligt med vackra kalkmålningar från 1500-talet och de har bibliska figurscener. 1680 byggdes sidoläktare för att rymma vallonsmederna och deras hustrur från Gimo bruk. Predikstolen i barockstil är skänkt 1754 av Louis De Geer placerad i sydöstra hörnet. Altartavlan är skänkt av friherrinnan Sofie Reuterskiöld. Dopfunten är från 1200-talet.

Ettapp 7 - Gimo till Österbybruk

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingaleden-gimo-till-oesterbybruk/25542720/>

Dannemora-Österbybruk (Dannemora och Films sn)

Teknikhistoriskt intressant industrilandskap av enastående betydelse för svensk järnhantering. Gruv- och bruksmiljö av även arkitekturhistoriskt intresse samt omfattande fördämningssystem.

Dannemora gruva - fram till 1900-talets början rikets främsta järnmalmgruva - med bevarade anläggningar i form av dagbrottet "Storrymningen" av medeltida ursprung samt industri- och bostadsbebyggelse från 1700- till 1900-talen. Österby bruk med bevarad rätvinklig 1700-talsplan av vallonbrukskaraktär och enhetlig bostadsbebyggelse, unik vallonsmedja och andra industribyggnader samt herrgårdsanläggning från 1700-talet med park och ekonomibyggnader för jordbruket. Vidsträckt fördämningssystem för kraftproduktion till gruva och bruk.

Herrgårdsmiljö och bruksgata med flera byggnader från 1700- och 1800-talen. **Här finns världens enda komplett bevarade vallonsmedja från 1600-talet.** Park med orangeri och köksträdgård.

I området ingår även Dannemora medeltida kyrkomiljö.

Österbybruks kyrka

Österbybruks kyrka invigdes 1735, liksom den vackra gulförgyllda predikstolen bekostades av Jan Jacob De Geer. Den karolinska barocken framhövdes i kyrkan. Två tavlor: Isak välsignar Jakob och Kristus och skattepenningen.

Dannemora kyrka

Dannemora kyrka invigdes på 1400-talet som är en enskeppig salkyrka av gråsten med gavelrösten av tegel och sadeltak. Kalkmålningarna är talrika och nästan heltäckande med starka färger av Tierpskolan på 1520-talet, som aldrig varit överkalkade Predikstolen i barockstil 1685 och dess ljudtak kröns av ett processionskrucifix från 1300-talet. Staty i trä 1400-talet Heliga Maria med Jesusbarnet. Danemora känt för sina gruvor med malmbrytning på 1400-talet. Bygden hade stor ekonomisk betydelse vilket syns i kyrkans utsmyckning. Intressant att studera alla kalkmålningar i stjärnvalven.

Ettapp 8 - Österbybruk till Risön

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingaleden-oesterbybruk-till-risoen/25668656/>

Ettapp 9 - Risön till Lövestabruk

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingaleden-risoen-till-loevstabruk/25666276/>

Lövsta bruk

Landets under 1700-talet främsta vallonbruk. Arkitekturhistoriskt intressant och ovanligt påkostad bruksmiljö med genomförd idealplan och enhetlig bebyggelse.

Plan från 1600-talet, bebyggelse från i huvudsak 1700-talet med flera bruksgator kantade av arbetarbostäder, kyrka och kontor, herrgård med trädgård och park, ekonomibyggnader för jordbruket, dammar, kvarn m.m.

Upplands enda bruksmiljö med en bevarad löst grupperad byggelsestruktur från 1600-talet.

Masugn och andra verkstadsbyggnader, mindre herrgårdsanläggning samt bruksgator med bostadsbebyggelse.

I området ingår även herrgårdsbyggnad och snickerifabrik med tillhörande arbetarbostäder från 1880-talet.

Lövstabruk kyrka

Lövsfabriks kyrka uppfördes 1727, enskeppig salkyrka med koret i norr. Två takryttare i form av urnor och Sveriges mest välbevarade kyrkorum från barock-
en. Predikstolen omges av draperimålning. Pampig altaruppsats och byggd i
karolinsk barockstil.

Den berömda Cahman-orgeln

Etapp 10 - Lövestabruk till Västland

<https://paxwalk.com/en/tour/pilgrim-trail/vikingaleden-loevstabruk-till-vaestland/25665979/>

Österlövsta kyrka

Kyrkan invigdes 1451 och fick vackra gavlar på 1660-talet. de medeltida kalkstensmålningarna finns bevarade i korvalvet, sakristian och vapenhuset. Målningarna i korvalvet har dekorativa slingor, i vapenhuset har bilder med motiv kvinnan och bjäran, sakristian har en vacker bild av Kristus på korset. Många vackra inventarier: brudpäll 1713, och två mässhakar 1400-t och 1500-t.
Altaruppsatsen är från 1720-talet.

Västlands kyrka

Allt i Västlands kyrka verkar rejält tilltaget, långhuset ett hav och både predikstol och dopfunt är av det större slaget. I nedre delen finns Ansgarskapellet inrymt med den gamla barockpredikstolen från 1600-talet och två vackra glasmålningar över altaret, ritade av Elsa Noreen. Sevärd är också kopparporten (7meter hög) med ornamentering som visar de fyra evangelisterna.

Ettapp 11 - Västland till Marma

<https://paxwalk.com/sv/tour/pilgrimsled/vikingaleden-vaestland-till-marma/25622815/>

Marma läger (Älvkarleby sn)

Arkitektur- och teknikhistoriskt värdefull militärmiljö från 1880-talet

Militärläger med axial plan och lägerbyggnader för Svea artilleriregemente i påkostad träarkitektur intill skjutfält för långskjutande artilleri, som var en militärteknisk innovation vid tillkomsttiden.

I området ingår även rester av flottningsränna mellan Marmafjärden och Karlholm.

Ettapp 12 - Marma till Älvkarleby

<https://paxwalk.com/sv/tour/pilgrimsled/vikingaleden-marma-till-aelvkarleby/25622316/>

Älvkarlebyfallen (Älvkarleby sn)

Kombinerad kommunikations-, kraftverks- och militärmiljö vid strid forssträckning av Dalälven med anläggningar från i huvudsak 1800- talet och början av 1900-talet.

Karl XIII:s rekonstruerade bro från 1810-talet med brovaktarstuga, Svea ingenjörstruppers läger på Laxön från 1880-talet, turisthotell från 1890-talet och Älvkarleby kraftverk från 1910-talet - dåtidens största - med tillhörande personalbostäder.

Älvkarleby medeltida kyrka

Mariakoret från 1400-talet

Kyrkans äldsta del är långhuset. Älvkarleby kyrka invigdes 1490 av ärkebiskop Jakob Ulvsson. Medeltida valvmålningar framtog 1890. Altarskåpet med strålomkransad Maria samtida med kyrkan. Den vackra predikstolen med ljudtak är från 1772 och även bänkinredningen.